

Neljapäev, 25. november 2020

P9_TA(2020)0319

Tooteohutuse tagamine ühtsel turul**Euroopa Parlamendi 25. novembri 2020. aasta resolutsioon tooteohutuse tagamise kohta ühtsel turul (2019/2190(INI))**

(2021/C 425/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiivi 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta otsust nr 768/2008/EÜ toodete turustamise ühise raamistiku kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 93/465/EMÜ ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrust (EL) 2019/515, mis käsitleb teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate kaupade vastastikust tunnustamist ja määruse (EÜ) nr 764/2008 kehtetuks tunnistamist ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrust (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrust (EL) 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/1148 meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrust (EL) 2019/881, mis käsitleb ENISAt (Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet) ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia küberturvalisuse sertifitseerimist ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 526/2013 (küberturvalisuse määrus) ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse oma 12. veebruari 2020. aasta resolutsiooni automatiseeritud otsustusprotsesside, tarbijakaitse ning kaupade ja teenuste vaba liikumise tagamise kohta ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse oma 12. veebruari 2019. aasta resolutsiooni tervikliku Euroopa tööstuspoliitika kohta tehisintellekti ja robotika valdkonnas ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4.⁽²⁾ ELT L 218, 13.8.2008, lk 82.⁽³⁾ ELT L 91, 29.3.2019, lk 1.⁽⁴⁾ ELT L 316, 14.11.2012, lk 12.⁽⁵⁾ ELT L 169, 25.6.2019, lk 1.⁽⁶⁾ ELT L 194, 19.7.2016, lk 1.⁽⁷⁾ ELT L 151, 7.6.2019, lk 15.⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0032.⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0081.

Neljapäev, 25. november 2020

- võttes arvesse oma 13. detsembri 2018. aasta resolutsiooni plokiahela ja tulevikule orienteeritud kaubanduspoliitika kohta ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 12. detsembri 2018. aasta resolutsiooni ühtse turu paketi kohta ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse oma 14. novembri 2018. aasta vaheraportit mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohta – parlamendi seisukoht kokkuleppe saavutamiseks ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse oma 3. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni hajusraamatu tehnoloogiate ja plokiahelate kohta: usalduse suurendamine vahendajatest loobumise abil ⁽¹³⁾,
- võttes arvesse oma 4. juuli 2017. aasta resolutsiooni Euroopa standardite kohta 21. sajandil ⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse oma 4. juuli 2017. aasta resolutsiooni toodete kasutusea pikendamise ning sellega tarbijatele ja ettevõtetele kaasnevate eeliste kohta ⁽¹⁵⁾,
- võttes arvesse oma 26. mai 2016. aasta resolutsiooni ühtse turu strateegia kohta ⁽¹⁶⁾,
- võttes arvesse oma 15. aprillil 2014. aastal esimesel lugemisel vastu võetud seisukohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr .../2014, milles käsitletakse tarbijatele mõeldud toodete ohutust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/357/EMÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/95/EÜ ⁽¹⁷⁾,
- võttes arvesse komisjoni tööprogrammi 2020 „Liit, mis seab kõrgemad sihid“ (COM(2020)0037),
- võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta aruannet selle kohta, milline on tehisintellekti, asjade interneti ja robotika mõju ohutusele ja vastutusele (COM(2020)0064),
- võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta valget raamatut „Tehisintellekt: Euroopa käsitlus tiptasemel ja usaldusväärsest tehnoloogiast“ (COM(2020)0065),
- võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta teatist „Euroopa digituleviku kujundamine“ (COM(2020)0067),
- võttes arvesse komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatist „Pikaajaline tegevuskava ühtse turu normide paremaks rakendamiseks ja täitmise tagamiseks“ (COM(2020)0094),
- võttes arvesse komisjoni kõrgetasemelise tehisintellekti eksperdirühma 8. aprillil 2019. aastal avaldatud usaldusväärse tehisintellekti eetikasuuniseid,
- võttes arvesse komisjoni 8. aprilli 2019. aasta teatist „Usalduse loomine inimkeskse tehisintellekti vastu“ (COM(2019)0168),
- võttes arvesse komisjoni kõrgetasemelise tehisintellekti eksperdirühma 26. juunil 2019. aastal avaldatud aruannet „Poliitika- ja investeerimissoovitused usaldusväärse tehisintellekti arendamiseks“,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
- võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni raportit (A9-0207/2020),

A. arvestades, et kaupade ühtne turg on ELi üks olulisemaid majanduslikke aluseid ning kaubavahetus moodustab praegu umbes ühe neljandiku ELi SKPst ja kolm neljandikku ELi-sisest kaubandusest;

⁽¹⁰⁾ ELT C 388, 13.11.2020, lk 141.

⁽¹¹⁾ ELT C 388, 13.11.2020, lk 39.

⁽¹²⁾ ELT C 363, 28.10.2020, lk 179.

⁽¹³⁾ ELT C 11, 13.1.2020, lk 7.

⁽¹⁴⁾ ELT C 334, 19.9.2018, lk 2.

⁽¹⁵⁾ ELT C 334, 19.9.2018, lk 60.

⁽¹⁶⁾ ELT C 76, 28.2.2018, lk 112.

⁽¹⁷⁾ ELT C 443, 22.12.2017, lk 722.

Neljapäev, 25. november 2020

- B. arvestades, et 2001. aastal võeti vastu üldise tooteohutuse direktiiv (direktiiv 2001/95/EÜ), ja arvestades, et tarbijate ostuharjumused on e-kaubanduse kasvu tõttu muutunud; arvestades, et komisjoni varasem, 2013. aastal tehtud katse reformida üldise tooteohutuse direktiivi ei olnud edukas;
- C. arvestades, et on vastuvõetamatu, et ELi tarbijad puutuvad kokku toodetega, mis ei vasta ELi ohutusnõuetele või on muul viisil ebaseaduslikud, kusjuures probleemid ulatuvad ohtlike kemikaalide kasutamisest toodetes kuni ohtliku tarkvara ja muude turvaohutuden; arvestades, et vaja on horisontaalset õigusraamistikku, mis toimiks turvavõrguna ja tõhustaks tarbijakaitset, et saavutada tarbijate tervise ja ohutuse kaitse kõrge tase;
- D. arvestades, et kaubavahetuse intensiivsus ühtsel turul on seotud ülemaailmse kaubavahetuse dünaamika ja tarneahela tõhususega; arvestades, et seepärast on oluline tagada, et ELi välispiiridel oleks kasutada veelgi tõhusamad ja ühtlustatavad vahendid, et avastada kolmandatest riikidest saabuvaid ohtlike tooteid ja takistada nende ringlust ühtsel turul, tuua kasu reegleid järgivatele ettevõtjatele ning kaitsta nõuetekohaselt ja tõhusalt tarbijate õigusi;
- E. arvestades, et kui pädevad asutused võtavad tarbijate ohutuse tagamiseks meetmeid, peaksid nad võtma nõuetekohaselt arvesse ettevaatuspõhimõtet, eelkõige seoses toodetega, millesse on integreeritud uus digitehnoloogia ja mis võivad olla ohtlikud;
- F. arvestades, et kujunemisejärgus tehnoloogiad muudavad toodete omadusi ning nendega tuleb tarbijakaitse ja õiguskindluse tagamiseks tegelda, takistamata samas innovatsiooni; arvestades, et komisjoni aruanne tehisintellekti, asjade interneti ja robotika ohutuse ja vastutuse kohta sillutab teed selle saavutamisele;
- G. arvestades, et Euroopa veebisaidi „Safety Gate“ (RAPEX) vahendusel teatatud ohtlike toodete arv on endiselt väga suur, samuti ohtlike ja nõuetele mittevastavate toodete müük, ning arvestades, et vastavus ELi õigusraamistikule, eelkõige tooteohutuse normidele, ka tootmisprotsessi ajal aitab suurendada toodete ohutust;
- H. arvestades, et sisseprojekteeritud ja vaikumisi tooteohutus on ülitähtis, sest ohutus projekteerimise etapis võib suurendada turul olevate toodete ohutust;
- I. arvestades, et ELi turujärelevalve süsteemis keskendutakse peamiselt ühtsel turul tegutsevatele ettevõtjatele, ning arvestades, et e-kaubanduse arengu tulemusel lastakse otse turule suur hulk kolmandatest riikidest pärit tooteid; arvestades, et paljud neist toodetest ei vasta siiski Euroopa Liidu ohutusnõuetele ja võivad seetõttu kahjustada tarbijaid, kes sageli ei ole sellistest ohtudest teadlikud;
- J. arvestades, et tarbijakaitse tase ei tohiks sõltuda sellest, kas tarbija teeb oste internetis või kaupluses, ning arvestades, et veelgi tuleks edendada teatavate digiplatvormide ja internetipõhiste kauplemiskohtade vabatahtlikke algatusi; arvestades, et tarbijate piisavaks kaitsmiseks on vaja muidki meetmeid, kuna paljud internetipõhistes kauplemiskohtades müüdadavad tooted ei vasta ELi ohutusnormidele, ning arvestades, et seetõttu on vaja ulatuslikumat õigusraamistikku, et tagada platvormidele kohustused ja vastutus;
- K. arvestades, et toodete jälgitavus tarneahelas on oluline ohutuse suurendamiseks ja tarbijate kaitsmiseks;
- L. arvestades, et ELis on suurest arvust võltsitud toodetest teatatud kui ohtlikest ning tarbija tervisele ja ohutusele suurt riski kujutavatest toodetest;
1. rõhutab, et COVID-19 kriis on näidanud, et ELi elanike kaitsmiseks on ülimalt tähtis, et kõigi selle hädaolukorra ja kõikide ELi tabada võivate kriiside lahendamiseks vajalike toodete ohutus oleks kõrgeimal tasemel, eriti meditsiini- ja kaitsevahendite, internetis ja väljaspool seda müüdadavate toodete ja väljastpoolt ELi pärit toodete puhul; rõhutab seepärast vajadust võtta veebiplatvormidel ja internetipõhistes kauplemiskohtades ennetavaid meetmeid, et võidelda internetis müüdadavate toodetega seotud eksitavate tavade ja väärinfoga; palub komisjonil pöörata kriisivarustust hankides erilist tähelepanu meditsiinivahendite ohutusele; märgib, et tehisintellektil, asjade internetil või robotikal põhinevate toodete

Neljapäev, 25. november 2020

kasutamine pakub lahendusi, mis võivad aidata võidelda ELi strateegilist positsiooni kahjustavate praeguste ja tulevaste kriisidega; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles tõhustama koordineeritud tegevust tooteohutuse raamistikus ja asjaomastes võrgustikes;

Kõigi toodete ohutus

2. kiidab heaks määruse (EL) 2019/1020 turujärelevalve kohta, kuid toonitab, et kui liitu turule sisenevate toodete kontroll välja arvata, kohaldatakse seda ainult toodetele, mille suhtes kehtivad liidu ühtlustamisõigusaktid, kuid umbes kolmandik kõigist ELis ringlevatest toodetest on ühtlustamata tooted; nõuab tungival, et komisjon ajakohastaks ja kehtestaks kooskõlastatud turujärelevalve norme nii ühtlustatud kui ka ühtlustamata toodete osas, mida turustatakse internetis või väljaspool seda, ning muudaks need digiajastu jaoks sobivaks, et tagada võrdsed tingimused ja suurendada tooteohutust;

3. juhib tähelepanu vajadusele kohandada tooteohutuse norme uuele turuolukorrale ja digipöördele vastavaks, võideldes tekkivate tarbijaturvalisust ähvardavate riskide ja ohtudega, tegeldes tarbijate turvalisuse probleemidega ja kaitstes nende õigusi; palub komisjonil käsitleda üldise tooteohutuse direktiivi läbivaatamisel selliste kujunemisjärgus tehnoloogiatega nagu tehisintellekt, asjade internet, robootika 3D-printimine jt seotud probleeme ning teha kindlaks ja täita lüngad kehtivates õigusaktides, näiteks masinadirektiivis ja raadioseadmete direktiivis, vältides samas õigusaktide dubleerimist ja tagades järjepideva lähenemisviisi tooteohutusele kõigis valdkondlikes õigusaktides, näiteks mänguasjade direktiivis ja muudes tootepõhistes õigusaktides, et saavutada tarbijaohutuse kõrgeim tase, kaotades samas võimalikud takistused murrangulise tehnoloogia arendamisel;

4. palub komisjonil üldise tooteohutuse direktiivi läbivaatamise käigus ja ühes teiste õigusaktide, näiteks tootevastutuse direktiivi võimaliku läbivaatamisega määratleda uuesti toote ja ohutu toote mõisted, et need kajastaksid kujunemisjärgus tehnoloogiate keerukust, sealhulgas tehisintellektil põhinevad tooted, asjade internet ja robootikat sisaldavad tooted, eraldiseisev tarkvara ja tarkvara või uuendused, mis toodet oluliselt muudavad, viies *de facto* uue toote tekkeni; nõuab, et üldise tooteohutuse direktiivi läbivaatamisel seaks komisjon esikohale tarbija õigused ja tarbija õiguskindluse;

5. on veendunud, et toodetesse paigutatud tehisintellekt ja muu arenemisjärgus tehnoloogia võib muuta toodete otstarvet ja mõjutada nende ohutust pärast nende turule laskmist, eriti tarkvarauuenduste tulemusena või iseõppiva tehnoloogia korral; nõuab tungival, et komisjon kaaluks, kas turule laskmine kui ettevõtja jaoks otsustav hetk toote ohutuse tagamiseks on veel eesmärgikohane lähenemisviis, ja märgib, et toote jätkuv asjakohaste tooteohutuse õigusaktide nõuetele vastavus ka pärast tarkvara paigaldamist võiks olla digiajastul eesmärgikohasem;

6. nõustub, et tehisintellekti süsteemid peaksid olema ohutud, et olla usaldusväärsed, nagu rõhutab kõrgetasemeline eksperdirühm usaldusväärse tehisintellekti eetikasuunistes, ning palub komisjonil kõrgetasemelise eksperdirühma soovitusi täielikult arvesse võtta ja jagab seisukohta, et tarbijaid tuleb teavitada tehisintellekti ja seda sisaldavate toodete ohutusest ja turvalisusest; on veendunud, et kogu ELi hõlmav lähenemisviis tehisintellektile on selle tehnoloogia arendamiseks ELis väga tähtis; rõhutab vajadust ühise määratluse järele, mida tuleks korrapäraselt läbi vaadata, et kohandada seda uute suundumustega tehnoloogia arengus, ning samuti tehisintellekti ohutusnõuete järele, et vältida ühtse turu edasist killustumist, mis tuleneb erinevustest siseriiklikes õigusaktides; rõhutab, et EL peab võtma meetmeid, et luua investeringute, andmetaristu, teadusuuringute ja ühiste eetikanormide raamistik, mis suurendaks tarbijate ja ettevõtjate usaldust, tagaks tõhusama ja õiglasema tarbijakaitse, looks õiguskindluse, parandaks ELi majanduse konkurentsivõimet ning stimuleeriks tehisintellektiga seotud teadusuuringuid tegevate ja neid kasutavate idufirmade ja ettevõtete asutamist ja arendamist; rõhutab, et komisjon peaks hindama, kuidas tehisintellekti tehnoloogiat ja plokiahelat saaks kasutada tooteohutuse suurendamiseks, näiteks töötada välja koostalitlevad andmebaasid ühtsel turul ringlevate ohtlike toodete põhjustatud vigastuste kohta;

7. leiab, et usaldusväärse tagamiseks ja tarbijakaitse edendamiseks peaks eraldiseisvates või tootesse paigutatud tehisintellekti süsteemides kasutama kvaliteetseid ja erapooletuid andmestikke; peab seepärast tervitatavaks komisjoni teatist, milles käsitletakse usalduse suurendamist inimkeskse tehisintellekti vastu, mille puhul võetakse arvesse kõrgetasemelise eksperdirühma suunistes sätestatud seitset põhinõuet; rõhutab, et neid suuniseid tuleks arvesse võtta ka rahvusvahelisel tasandil; rõhutab, et komisjon peaks läbi vaatama ka kehtivad tehisintellekti standardid ja konsulteerima asjaomaste sidusrühmadega, et hinnata, milliseid uusi standardeid on vaja, samuti peaks ta korrapäraselt hindama tehisintellektiga seotud ELi õigusraamistikku, et tagada tooteohutus ning tarbija- ja andmekaitse, ning komisjon peaks sekkuma valdkondades, kus on vaja edendada õiguskindlust ja tagada reeglite ühtlustamine ELis;

Neljapäev, 25. november 2020

Tooteohutuse reeglite järgimine

8. rõhutab, et selgete ja läbipaistvate kriteeriumide alusel välja töötatud ühtlustatud riskipõhine hindamisraamistik ei ole tõhus mitte ainult halduslikust seisukohast, eelkõige mikroettevõtjate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) jaoks, sest sellega välditakse ebaproportsionaalset koormust, vaid ka tarbijate ohutuse suurendamise seisukohast; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon ühtlustaks veelgi meetodikat ja hindaks koos asjaomaste sidusrühmadega põhjalikult riskipõhiste hindamissüsteemide teostatavust, kohandades nende kohaldamist kõrge riskitasemega toodete suhtes, ning vastavushindamise mehhanisme, kui neid veel ei ole, et tagada kujunemisjärgus tehnoloogiaid sisaldavate toodete sisseprojekteeritud või vaikumisi ohutus ja turvalisus; rõhutab vajadust tagada järjekindel lähenemisviis tooteohutust käsitlevate õigusaktide jõustamisele ning märgib, et kujunemisjärgus tehnoloogiatega toodete väljatöötamise ja avaliku sektori asutuste suutlikkuse vahel neid hinnata võib tekkida märkimisväärne asümmeetria; rõhutab seepärast, et liikmesriigid peaksid – komisjoni abiga ühtlustama – oma riiklike turujärelevalve strateegiate raames tehisintellektiga seotud riskijuhtimisstrateegiad, et tagada kõigile ettevõtjatele võrdsed tingimused;

9. on seisukohal, et praegused lüngad kehtivas õigusraamistikus mõjutavad ebasoodsalt ELi tarbijate õigusi ja ELi ettevõtjate, eelkõige VKEd ja mikroettevõtjate konkurentsivõimet; nõuab tungivalt, et komisjon võtaks uute õigusaktide mõju hindamisel arvesse ka põhimõtet „kõigepealt mõtle väikestele“, mistõttu tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta vajadust toetada VKEsid, et vähendada koormust, mida need meetmed võivad tekitada, ning tagada stabiilne, prognoositav ja nõuetekohaselt reguleeritud keskkond, kus VKEd saavad ettevõtlusega tegelda;

10. nõuab tungivalt, et komisjon kaaluks ELi võrdlusnäitajate kehtestamist reguleeritud testimiskeskonna jaoks, loobumata ettevaatuspõhimõttest, sest see võib suurendada toodete ohutust, andes ekspertidele teavet selle kohta, kuidas hinnata kaasaegsel viisil toote vastavust kohaldatavatele õigusaktidele; juhib tähelepanu asjaolule, et ühtse keskkonna loomine tehnoloogiate, näiteks tehisintellekti katsetamiseks ja täiustamiseks aitab ELi ettevõtjatel saada üle ühtse turu killustatusest ja kasutada tõhusalt ära kasvupotentsiaali kogu ELis; tunnustab olulist rolli, mida digitaalse innovatsiooni keskused võivad täita, kui nad tegutsevad ühtaegu vahendajana reguleerija ja ettevõtja vahel ning aitavad idufirmadel ja VKEdel kohandada tegevust uute õigusaktidega ja hõlbustada nende turule sisenemist;

11. palub komisjonil ja liikmesriikidel võtta arvesse tehisintellekti autonoomset iseõppivat toimimist kogu toote eluea jooksul ja hinnata võimalust luua mehhanismid esilekerkivate ohtude ennetamiseks; nõuab, et kohustuslik inimjärelevalve oleks kõrge riskiastmega tehisintellektitoodete vaikevalik ning kogu tarneahelas töötataks välja kõrge riskiastmega tehisintellektitoodete tõhus kontroll koos usaldusväärsete ja erapooletute menetlustega, et tagada tooteohutus ja tarbijate õigus nõuda automatiseeritud süsteemidega suhtlemise asemel isiklikku suhtlemist; rõhutab, et tugevad tarbijaõigused toetavad ohutute ja uuenduslike tehisintellektitoodete väljatöötamist;

12. julgustab kujunemisjärgus tehnoloogiat kasutavaid ettevõtjaid integreerima tehnoloogiatesse ohutusmehhanisme, sealhulgas eneseparanduse mehhanisme, et vältida potentsiaalselt tarbijaid ohustava tarkvara üleslaadimist, suurendada teadlikkust toodete ohutusprobleemidest ja tagada ohutus kogu toote olelusringi vältel; palub komisjonil analüüsida, kas toodete kestlikkus, korduskasutatavus, uuendatavus ja parandatavus võivad mõjutada nende ohutust; märgib siiski, et paljud ettevõtjad ei tee alati kogu toote olelusringi vältel tõhusat kontrolli ja toote eri osade eest vastutab mitu muud osalejat;

13. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et ühenduvuse taristus, sealhulgas uutes kommunikatsioonitehnoloogiates, nagu 5G, oleks olemas sisseprojekteeritud ja vaikumisi turvalisus ja privaatsus, et suurendada ühendatud toodete ohutust; rõhutab, et tarkvarauuendustest, vigastest andmetest ja ühenduvuse kadumisest tulenevad riskid võivad vähendada tarbijate ohutust ja kahjustada nende tervist, ning nõuab tungivalt, et nende riskide käsitlemiseks uuendaks komisjon kehtivaid tooteohutuse õigusakte;

14. on veendunud, et ühendatud seadmete ja seotud teenuste olematu või vähene küberturvalisus võib kahjustada tooteohutust ja sellega tuleb tegelda asjakohaste reeglite ja soovitusete horisontaalse läbivaatamise käigus; kutsub seetõttu komisjoni üles tagama, et üldise tooteohutuse direktiivi läbivaatamisel võetaks arvesse ka küberturvalisuse probleeme ja ilmnevaid suundumusi, tagades et kõik seadmed vastaksid alati pidevalt muutuvatele veebistandarditele;

Neljapäev, 25. november 2020

15. rõhutab tõsiasja, et ELi tasandi küberturvalisuse edendamise üks põhivahendeid on ELi küberturvalisuse määrus, kuid see põhineb vaid vabatahtlikul sertifitseerimissüsteemil; kutsub komisjoni üles hindama vajadust Euroopa küberturvalisuse sertifitseerimise süsteemi väljatöötamise järele kujunemisjärgus tehnoloogiaid, nagu tehisintellekt, asjade interneti ja robotika, sisaldavate toodete, jaoks kooskõlas ELi küberturvalisuse raamistikuga, võttes arvesse sektoripõhiseid aspekte, samuti vajadust töötada tarbekaupade jaoks välja kohustuslikke sertifitseerimissüsteeme, mida saab kiiresti ajakohastada, et innovatsiooni takistamata kohaneda praeguste riskidega; kutsub seetõttu komisjoni üles hindama vajadust õigusaktide järele, milles käsitletakse kohustuslikke küberturvalisuse nõudeid ja asjakohaseid turujärelevalve mehhanisme;

Tõhus turujärelevalve

16. juhib tähelepanu finants- ja inimressursside nappusele, millega paljud ELi turujärelevalveasutused on viimastel aastatel kokku puutunud, ning ergutab komisjoni ja liikmesriike suurendama oma pädevuste piires turujärelevalveasutuste vahendeid ja asjatundlikkust, tõhustama nende koostööd ja töötama välja ühismeetmeid, sealhulgas piiriülesel tasandil ja internetiturgude jaoks, et parandada kontrolli tõhusust ja tulemuslikkust, ning tagama vajaliku arvu töötajate olemasolu turujärelevalveasutustes, sealhulgas tolliasutustes, et nad suudaksid teha kindlaks eelkõige kolmandatest riikidest pärit ohtlikud tooted ja vältida nende ringlust siseturul; rõhutab sellega seoses, et oluline on pakkuda asjaomastele asutustele kaasaegseid seadmeid ja tagada, et nad kasutaksid uuenduslikke tehnoloogiaid, ning rõhutab, et juurdepääs asjakohastele dokumentidele, näiteks tooteohutusega seotud tarkvaradokumentidele ja andmekogumitele, on otsustava tähtsusega, et võimaldada turujärelevalveasutustel täita oma ülesandeid ja hinnata toodete vastavust asjakohastele ohutusnormidele;

17. rõhutab, et 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kontekstis on oluline ühtse turu programm, et toetada ja tugevdada tõhusaid turujärelevalveasutusi oma ülesannete täitmisel kogu siseturul ning tagada tooteohutuse normide ühetaoline jõustamine kogu ELis, nii et siseturul oleksid kättesaadavad ainult ohutud ja nõuetele vastavad tooted, mis tagab kõrgetasemelise tarbijakaitse; kordab sellega seoses oma üleskutset komisjonile ja nõukogule suurendada eraldisi, tagada piisavad vahendid ja luua vastav eelarverida ning kutsub ühtlasi liikmesriike eraldama piisavalt vahendeid ka oma tolliteenistustele; nõuab tungivalt, et institutsioonidevaheliste läbirääkimiste osapooled hoiaksid ära mitmeaastase finantsraamistiku ühtse turu programmi ja tolliprogrammide eelarve vähenemise;

18. rõhutab, et kuigi turujärelevameetmete eesmärk on kaitsta üldisi avalikke huve ja samas on võltsitud toodete probleem seotud intellektuaalomandi õiguste kaitse eraõiguslike aspektidega, on võltsitud toodete ning tarbijate tervisele ja turvalisusele avalduvate ohtude vahel seos; nõuab seepärast tungivalt, et komisjon uuriks ja selgitaks rohkem võltsimise nähtust ning rolli, mida turujärelevalveasutused ja internetipõhised kauplemiskohad võiksid täita ELi tarbijate tervise ja ohutuse paremal kaitsmisel, sealhulgas tollialaste õigusaktide tulemusliku jõustamise ja tollikontrolli ühtlustamise abil kogu ELis; ergutab turujärelevalveasutusi kasutama uusi tehnoloogiaid, nagu tehisintellekt ja plokiahel, tagamaks et andmeanalüüsi saaks kasutada riskide leevendamiseks, tooteohutuse alaste õigusaktide täitmise parandamiseks ja tarbijate kaitsmiseks võltsitud toodete eest;

19. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid kehtestaksid minimaalsed juhuvalimi määrad; palub turujärelevalveasutustel teha korrapäraselt või lauskontrolli päevadel sektoripõhiseid kontrolloste, sealhulgas internetipõhistes ostukohtades, nagu seda teeb tarbijakaitsealase koostöö võrgustik; märgib ühtlasi, et erilist tähelepanu tuleks pöörata tootekategooriatele, millest on veebisaidi „Safety Gate“ (RAPEX) kaudu kõige rohkem teatatud, ning võtta ohu korral asjakohaseid piiravaid meetmeid; soovib, et need meetmed peaksid põhinema kindlatel andmeanalüüsi vahenditel; rõhutab, kui oluline on, et liikmesriigid kehtestaksid rikkujatele tõhusad karistused;

20. kutsub komisjoni üles võtma kooskõlas määrusega (EL) 2019/1020, eriti selle artikliga 25, kiiresti vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse võrdlusalused ja töövõtted ühtlustatud ja ühtlustamata toodete kontrollimiseks, ning lisama liidu turule sisenevate toodete kontrollimise miinimumnõuded, et tagada liidu õiguse järjekindel, tõhus ja ühetaoline jõustamine;

21. rõhutab, et neid tooteid, mida tarbijad ostavad otse kolmandate riikide ettevõtjatelt, tuleb tõhusalt kontrollida, et tagada nende vastavus ELi õigusraamistikule; kutsub turujärelevalveasutusi, samuti tolliasutusi üles neid tooteid piisavalt kontrollima; palub komisjonil uurida võimalust nõuda ELi-väliselt ettevõtjatelt, et nad määraksid ühtlustamata toodete jaoks ELi ettevõtja, kes esitaks turujärelevalveasutustele toote ohutusega seotud teavet või dokumente ja teeksid nendega koostööd, et tagada parandusmeetmete võtmine mittevastavuste kõrvaldamiseks;

Neljapäev, 25. november 2020

22. palub komisjonil teha koostööd kolmandate riikide reguleerivate asutustega, vahetada nendega ohtlike toodete turujärelevalvega seotud teavet ning lisada turujärelevalvet ja jõustamist käsitlevat sätteid kõikidesse kahepoolsetesse vabakaubanduslepingutesse, et siseturul tooteid müüvatele kolmandate riikide ettevõtjatele kehtiksid samad tooteohutuse nõuded nagu ELi ettevõtjatele;

23. nõuab tungivalt, et komisjon tihendaks ELi ja rahvusvahelisel tasandil koostööd tarbijakaitse, turujärelevalve, tolli- ja muude asjaomaste pädevate asutuste vahel, et tagada ühtlustatud ja ühetaoline kontroll kõigis liitu sisenemise punktides, et kiiresti oleks võimalik edastada teavet ohtlike toodete kohta ja paremini kooskõlastada jõustamismeetmeid, näiteks ELi õigusraamistikule vastavuse kontrolli ja karistusi; kutsub sellega seoses komisjoni ja liikmesriike üles tugevdama ohtlike toodete ELi ja riikide avalike andmebaaside vahelist koostoimet; nõuab tungivalt, et komisjon võimaldaks määruses (EL) 2019/1020 sätestatud raamistikus kasutada turujärelevalve info- ja teavitussüsteemi, mis peaks toimima paralleelselt ühtse riskijuhtimise süsteemiga, et tõsta liikmesriikide ja komisjoni vahelise koostöö ja teabevahetuse taset;

24. nõuab tungivalt, et komisjon seaks tolli tegevuskavas esikohale tooteohutuse;

Ohutud tooted internetipõhistes kauplemiskohtades

25. rõhutab, et tarbijatele tuleks pakkuda võrdselt ohutuid tooteid nii veebist kui ka mujalt ostmise korral, ja kiidab heaks internetipõhiste kauplemiskohtade tooteohutuse deklaratsiooni⁽¹⁸⁾, rõhutab selle vabatahtlikku laadi, turuosaliste vähest osalemist ja põhjalike peamiste tulemusnäitajate puudumist, mis tagaksid osaliste tehtud jõupingutuste sisulise hindamise; palub komisjonil ergutada teisi internetipõhiseid kauplemiskohti algatusega ühinema ja esitama tarbijatele selget teavet nende õiguste ja jaemüüja kohta, samuti hinnata internetipõhiste kauplemiskohtade võimalikku rolli ohtlike toodete ringluse piiramisel ning esitada kohustuslikud normid ELis ja väljaspool seda asutatud kauplemiskohtade kohustuste ja vastutuse kohta osana digiteenuste õigusaktist, üldise tooteohutuse direktiivi läbivaatamisest ja muudest asjakohastest õigusaktidest;

26. rõhutab vajadust ELi ja kolmandate riikide platvormide võrdsete tingimuste järele seoses ELi tooteohutuse reeglite järgimisega; palub komisjonil koos turujärelevalveasutustega uurida kolmandatest riikidest pärit toodete ohutust, kontrollida aktiivsemalt internetipõhiseid kauplemiskohti ja suurendada nende vastutust; nõuab tungivalt, et komisjon teavitaks koostöös tarbijaorganisatsioonide ja liikmesriikidega tarbijaid paremini võimalikest ohtudest, mis on seotud internetipõhistest kauplemiskohtadest nõuetele mittevastavate kolmandatest riikidest pärit toodete ostmisega; kutsub komisjoni üles nõudma, et internetipõhised kauplemiskohad kohaldaksid samu reegleid kõigi ELi tarbijatele tooteid pakkuvate üksuste, sealhulgas kolmandates riikides asutatud üksuste suhtes;

27. märgib, et kuigi internetipõhistest platvormidest, näiteks internetipõhistest kauplemiskohadest, on olnud kasu nii jaemüüjatel kui ka tarbijatel, sest need on suurendanud valikut ja alandanud hindu, kuid samas on suurendanud nende müüjate, – eriti kolmandatest riikidest pärit müüjate arvu, – kes pakuvad ühtsel turul tooteid, mis ei ole ohutud ega seaduslikud; nõuab seepärast tungivalt, et internetipõhised kauplemiskohad reageeriks võimalikult kiiresti RAPEXi teadetele ja teeksid tõhusat ja ennetavat koostööd liikmesriikide pädevate asutustega, kõrvaldades ohtlikud tooted viivitamata turult ja rakendades meetmeid nende taasilmumise peatamiseks; palub komisjonil kehtestada kohustused, mille kohaselt peavad internetipõhised kauplemiskohad ohtlikele toodetele tõhusalt reageerima, sealhulgas teavitama tarbijaid, kui nad on ostnud ohtliku või muul viisil nõuetele mittevastava toote; julgustab internetipõhiseid kauplemiskohti, kui tarbijaorganisatsioonid on nendega ühendust võtnud, hoiatama ohtliku toote eest ja tegema nimetatud organisatsioonidega võimaliku riski hindamiseks koostööd;

28. palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada, et internetipõhised kauplemiskohad tõhustaksid ühismeetmete abil koostööd pädevate asutustega, tutvuksid RAPEXi teabega enne toote paigutamist oma veebisaidile, eemaldaksid RAPEXi poolt ohtlikuks loetud tooted kiiresti, vahetaksid teavet reegleid rikkuvate müüjate kohta, võtaksid tõhusaid ja hoiatavaid meetmeid nende müüjate ja nende tarneahela vastu, seaksid sisse ärikasutajate usaldusväärse autentimise süsteemi ja töötaksid välja tarbijate jaoks kergesti juurdepääsetava, kogu ELi hõlmava vahendi ohtlikest toodetest teatamiseks;

⁽¹⁸⁾ Tooteohutuse deklaratsioon on internetipõhiste kauplemiskohtade võetud vabatahtlik kohustus ja see puudutab kolmandast isikust müüjate alates 2018. aasta juunist veebis müüdavate toiduks mittekasutatavate tarbekaupade ohutust.

Neljapäev, 25. november 2020

29. nõuab tungivalt, et komisjon hindaks, kuidas internetipõhised kauplemiskohad saaksid parandada ühendust RAPEXi süsteemiga, tingimusel et seda ajakohastatakse ja muudetakse kokkusobivaks näiteks rakendusprogrammi liidese kaudu, et saada hoiatus, kui süsteemi on teavitatud tootest, ja tagada müügiks pakutavate toodete ohutus, ning nõuab tungivalt, et komisjon nõuaks internetipõhistelt kauplemiskohtadelt oma veebisaidil RAPEXi lingi lisamist, et suurendada teadlikkust sellest platvormist;

30. palub komisjonil hinnata veebiplatvormidele esitatavat nõuet kehtestada tõhusad ja asjakohased kaitsemeetmed, et vältida selliste ohtlike toodete reklaamimisega, mis ei vasta ELi õigusraamistikule, sealhulgas reklaamid või tarnijate või klientide eksitavad tagatised ja avaldused, ning lisada põhjalik hinnang selliste sätete mõju kohta, sealhulgas kulutõhususe analüüs, mis põhineb veebiplatvormide proportsionaalsusel;

31. kutsub komisjoni üles pidama läbirääkimisi ambitsioonika WTO e-kaubanduse lepingu üle, et parandada tooteohutuse normide järgimist veebis nii ELi kui ka rahvusvahelisel tasandil;

Komisjoni 2020. aasta standardite programm ja jälgitavus

32. peab tervitatavaks, et ELi standardimisprogrammis aastaks 2020 käsitletakse digitaalsel ühtsel turul esilekerkivaid küsimusi, nagu tehisintellekt, asjade internet, andmete, sealhulgas terviseandmete kaitse, küberturvalisus ja automatiseeritud liikuvus; palub komisjonil teha Euroopa Standardikomiteele, Euroopa Elektrotehnika Standardikomiteele ja Euroopa Telekommunikatsiooni Standardiinstituudile ülesandeks toetada ühtlustatud standardite väljatöötamise protsessi, sealhulgas traditsioonilistes sektorites, kus varem infotehnoloogiat ei kasutatud, et tagada uute ja koostalitlusvõimeliste digitehnoloogiate ühtne ohutu kasutamine kogu ELis; rõhutab, et tuleks välja töötada standardid, eelkõige seoses teatavate tootekategooriatega, nagu isikukaitsevahendid, et tagada meestele ja naistele kõrgeim ohutustase; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama kõigi asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas tarbijate ja ettevõtjate ühenduste osalemist standardimistegevuses;

33. rõhutab, et tõhus ja tulemuslik jälgitavus tarneahelas on otsustava tähtsusega toodete ohutuse ja kvaliteedi parandamisel kooskõlas ELi õigusraamistiku ja ELi tarbijakaitsega, kuna selge ja usaldusväärne teave toodete kohta vähendab tarbijate, sealhulgas puuetega inimeste ebakindlust, annab neile võimaluse teha asjakohase teabe põhjal valikuid ning võimaldab turujärelevalveasutustel tegutseda; palub komisjonil ajakohastada ühtlustamata toodete jälgitavuse nõudeid käsitlevaid norme;

34. palub komisjonil hinnata, kuidas hajusraamatu tehnoloogia, näiteks plokiahela abil saaks suurendada toodete ohutust sellega, et parandatakse toodete jälgitavust kogu tarneahelas, sealhulgas nende standardimise abil; märgib, et usaldusväärne ja kontrollitav elektrooniline teave muudaks turujärelevalveasutuste kontrolli lihtsamaks ja tõhusamaks;

Toodete tagasinõudmine

35. märgib, et tarbijad reageerivad toodete tagasinõudmisele halvasti ja ohtlike toodete kasutamist jätkatakse isegi siis, kui need on tagasi nõutud; palub komisjonil avaldada lihtsalt sõnastatud suunised tagasinõudmise korra kohta, sealhulgas kontrollnimekirja koos konkreetsete nõuetega, ja anda selget teavet turujärelevalveasutuste kasutatud võrdlusaluste kohta, et suurendada nende tarbijate arvu, kelleni jõutakse, võttes samas arvesse tõsiasja, et VKED ja eriti mikroettevõtjad võivad vajada rohkem abi, et tulla toime suuniste järgimisega;

36. kutsub jaemüüjaid, internetipõhiseid kauplemiskohti ja tarbijaühendusi täitma suuremat rolli internetis või mujal ostetud ohtlike toodete tagasinõudmisel, andes tarbijatele piisavat ja usaldusväärset teavet, ning kutsub jaemüüjaid ja internetipõhiseid kauplemiskohti üles tagama, et tooted eemaldatakse kiiresti internetipõhistest kauplemiskohtadest ja riiulitelt ning nõutakse tarbijatelt tagasi; palub komisjonil ja liikmesriikidel nõuda, et internetipõhised kauplemiskohad kehtestaksid tõhusad mehhanismid, tagamaks et nad jõuavad oma kasutajate, ostjate ja müüjateni, olenemata sellest, kas nad on üksikisikud või ettevõtjad, et teavitada neid võimalikult kiiresti sellest, et toode tuleb tagasi nõuda; palub komisjonil hinnata, kuidas uued tehnoloogiad ja algoritmid võivad muuta selle protsessi tõhusamaks, ning tagada, et jõutakse suurema arvu mõjutatud tarbijateni;

Neljapäev, 25. november 2020

37. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid edendaksid tagasinõudmise parimate tavade piiriülest vahetamist ja arutaksid võimalust suurendada toodete registreerimise määra, et mõjutatud tarbijaid oleks kergem tuvastada ja aktiivselt teavitada isegi piiriüleste ostude korral, ning võimaldaksid ettevõtjatel kasutada andmeid – näiteks püsikliendiprogramme – tarbijateni jõudmiseks ilma isikuandmete kaitse üldmääruse norme rikkumata; kutsub tarbijäuhendusi üles tihendama koostööd turujärelevalveasutustega tagasinõudmise menetluste valdkonnas ja loetlema oma veebisaitidel tooted, mis on RAPEXi kohaselt ohtlikud;

38. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles koostama ettevõtjatele tagasinõudmise kohta lihtsa ja ühtlustatud tagasisidearuande, mille nad peavad esitama turujärelevalveasutustele, et hinnata tagasinõudmise tõhusust;

o

o o

39. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.
